Dodatek do „Biuletynu Kowieńskiego"

BIULETYN BAŁTYCKI

WILBI

PODAJE WIADOMOŚCI BIEŻĄCE Z ŁOTWY ORAZ PERJODYCZNE Z ESTONJI I FINLANDJI.

Nr. Wilno, dnia 21 marca 1932 r. 34.

T r e ś ć n u m e r u:

ŁOTWA.

1.Handel polsko-łotewski. 2.Handel Łotwy.3."Pehdeja Brihdi" o gabinecie Skujeneeka.

Kronika:4.Postulaty letgalskich włościan postępowców. 5. Przygotowania do kongresu socjaldemokratów. 6. Dochody państwa w lutym. 7. Kongres partji osadników i małorolnych. 8. Sądy przysięgłych. 9. Aresztowanie posła na sejm Miezisa. 10. Związek łotewskich kupców leśnych. 11. Z prac rządu.

ESTONJA.

Kronika: 1.Polityka rządu w ujęciu "Kaja". 2. Sprawa małych partyj w parlamencie. 3.Hołd łotewsko-estoński dla Brianda. 4. Dokoła odszkodowania za wywłaszczone majątki. 5. Stosunki estońsko-mandżurskie. 6. Sprawa dywidendy Banku Estońskiego. 7. Dymisja admirała Salza. 8.Samobójstwo dyrektora fabryki zapałek. 9.Estoński bilans handlowy w lutym. 10. Powrót ministra Tennisona. 11. Redukcja uposażeń urzędniczych.12.Gospodarka estońska .

----0----

Łotwa: 1.H a n d e l p o l s k o - ł o t e w s k i .

"Jaunakas Zinas" Nr.60, Art.p.t."Handel polsko-łotewski". Streszczenie:

Bilans handlu łotewskiego z Polską był dla Łotwy stale pasywny. Łotwa cały czas używała polskiego węgla, konkurującego pod względem ceny z węglem angielskim. Cukier polski w Łotwie zajmował również poważne miejsce. Oba te towary decydowały najwięcej o bierności bilansu, gdyż Łotwa nie miała podobnych artykułów pierwszej potrzeby na eksport do Polski dla wyrównania bilansu.

Jednak w ostatnich czasach sytuacja stała się zbyt nienormalna. W ciągu pierwszych dziesięciu miesięcy 1928 r.importowała Łotwa z Polski na sumę 15 milj.łatów, zaś eksportowała do Polski na sumę 7 milj. Eksport do Polski stanowił zaledwie 46% importu z Polski.

W ciągu pierwszych dziesięciu miesięcy 1929 r. importowała Łotwa z Polski na sumę 27 milj.łt., zaś eksportowała do Polski za 3 milj.łt./11% importu/. W 1930 r. importowała Łotwa z Polski za 26 milj.łatów, eksportowała zaś za 2,1 milj.łt, czyli 8%.

W 1931 r. importowano za 13 milj.łatów, zaś eksportowano za 0,96 milj.łatów, to zn.7,4%. W imporcie łotewskim z Polski dominuje węgiel, którego przywieziono za 10 ~~xxx~~ mies.1930 r.na sumę 8.659.000 łatów, zaś w 1931 r.- 5.706.000 łt.

Import żyta z Polski wyniósł w ciągu 10 mies.1930 r. 3 milj.łatów, zaś w 1931 r.- zaledwie 27 tys.łatów. Import cukru również zmalał z 5 do 2 milj.łatów. Import nici i wyrobów wełnianych zmalał o połowę.

Zmniejszył się również eksport łotewski do Polski /farby, korki, linoleum, nasienie lnu, smary/. Zaznaczyć należy, że w Polsce pozakładali Żydzi kilka fabryk, które produkują rzekomo wyroby łotewskie /szproty, kilki i t.d./, które podkopują eksport odnośnych produktów z Łotwy. Wypada ubolewać, że między Polską a jej sąsiadami północnymi niema żadnej klauzuli, przypominającej klauzulę bałtycką. Byłoby to jedyne realne wyjście z obecnej sytuacji. Klauzula taka dałaby Łotwie bowiem przywileje.

2.H a n d e l Ł o t w y .

"Jaunakas Zinas" Nr.59, Art.p.t."Sytuacja handlu łotewskiego". Streszczenie:

Na niedawnej konferencji związku kupców i przemysłowców łotewskich wyjaśniło się, że wewnętrzny obrót handlowy Łotwy w porównaniu z latami dawniejszemi zmniejszył się w większości wypadków od 50 do 60%. Handel zagraniczny również się zmniejszył. Import w r.ub. zmniejszył się o 40%. To samo da się powiedzieć o

eksporcie. Zapas walut zagranicznych w Banku Łotewskim w porównaniu z latami poprzedniemi ogromnie zmalał: pozostało zaledwie walut na 13 milj.łatów.

Jak wynikało ze sprawozdań delegatów prowincjonalnych, we wszystkich miastach i miasteczkach Łotwy obroty handlowe zmalały do nieznacznych rozmiarów. Zakłady handlowe pozamykały się jeden za drugim. O ile np.Lipawę nazywano dawniej miastem zamierającem, to obecnie stała się ona wprost cmentarzem.

Konferencja kupców i przemysłowców przyjęła rezolucje następujące: rząd nie powinien podnosić podatków, nie powinien zwalniać od podatków zakładów państwowych i samorządowych, powinien stopniowo likwidować zakłady państwowe i monopole, powinien zmniejszyć odsetek od pożyczek i wkładów w Banku Łotewskim, powinien wyrównać ceny produktów rolnych i wyrobów przemysłowych, powinien zmienić konstytucję i wprowadzić przy wyborach do sejmu census majątkowy i naukowy, jak również rozszerzyć prawa prezydenta, a pozatem zmniejszyć liczbę posłów na sejm i urzędników i t.d.

3. "P e h d e j a B r i h d i" o g a b i n e c i e S k u j e n e e k a.

"Pehdeja Brihdi" Nr.60 , art.p.t."Czy rządowi Skujeneeka grozi niebezpieczeństwo?" Streszczenie:

W ostatnich czasach w sferach politycznych mówi się o możliwości reorganizacji gabinetu. W związku z tem mówi się też o ustąpieniu pewnych grup z koalicji rządowej. Jednakże przy obecnym składzie sejmu niepodobna nawet myśleć o utworzeniu innej koalicji narodowej, o ile się nie chce szukać poparcia mniejszości narodowych. Niepodobna zaś w czasach obecnych do poparcia mniejszości się uciekać, gdyż zechcą one wyzyskiwać Łotyszów ekonomicznie. O wejściu w skład rządu socjaldemokratów również niepodobna myśleć zanim się nie zbierze kongres partji S.D. W ten sposób obecna koalicja winna się utrzymać. Zmiany na stanowiskach ministrów nie dają jeszcze powodu do szukania innego premjera niż Skujeneek, który swą pracą na czele rządu wykazał wiele energji i taktu.

Kronika: 4. P o s t u l a t y l e t g a l s k i c h w ł o ś c i a n p o s t ę p o w c ó w. "Jaunakas Zinas" /Nr.50/: Na posiedzeniu komitetu centralnego partji letgalskich włościan postępowców wysunięto postulat stosowania przez rząd większej energji i aktywności, jeżeli chodzi o rządowe zarządzenia. Pozatem partja domagała się wprowadzenia zakrojonej na szeroką skalę polityki narodowej również w dziedzinie ekonomicznej, jak np.wprowadzenia monopolu handlu zagranicznego oraz monopolów wewnętrznych na zboże, naftę, tytoń. Wreszcie domagała się partja uregulowania cen, dawnych długów i kredytów oraz zbilansowania budżetu państwowego przez zmniejszenie socjalnych wydatków. W razie potrzeby należałoby udzielić rządowi szerokich pełnomocnictw.

Komitet centralny partji upoważnił frakcję sejmową do odwołania z rządu ministra i do przejścia do opozycji w razie nieuwzględnienia tych postulatów.

5. P r z y g o t o w a n i a d o k o n g r e s u s o c j a l d e m o k r a t ó w. "Pehdeja Brihdi" /Nr.60/: Leader prawego skrzydła socjaldemokratów Cielens zamieścił niedawno w organie partji artykuł, w którym rozpatruje politykę światową i dochodzi do wniosku, że niemożliwą jest rzeczą wprowadzenie w rychłym czasie socjalizmu. Leader lewego skrzydła S.D. Buszewics również mówił o sytuacji politycznej i przyszłym kongresie partji na zebraniu socjaldemokratów. Wynika z tego, że obaj leaderzy intensywnie urabiają sobie zwolenników na wypadek przyszłego kongresu.

6. D o c h o d y p a ń s t w a w l u t y m. "Jaunakas Zinas"/Nr.59/: z przewidzianych w lutym dochodów w wys.13,5 milj.łatów otrzymano tylko 8,789 m.łt. Z ceł otrzymano 2,424 milj.łt., czyli o pół milj.łt mniej niż było przewidziane. Monopol spirytusowy dał zamiast 2 milj.łt. tylko 1 miljon.

W ciągu 11 miesięcy roku budżetowego uzyskano 116.milj. 880 tys. łatów.

7. K o n g r e s p a r t j i o s a d n i k ó w i m a ł o r o l n y c h ."Jaunakas Zinas" /Nr.59/: 13 marca odbył się w Rydze kongres partji osadników i małorolnych. W kongresie wzięło udział 831 delegatów od 308 oddziałów partji. Partja liczy ogółem 600 oddziałów. Partja popiera obecną koalicję rządową, chociaż w rządzie niema ani jednego przedstawiciela. Kongres partji uchwalił m.in. domagać się stanowczo teki ministra Spraw Wewn., grożąc w przeciwnym razie wystąpieniem z koalicji. Leadera partji Adolfa Bludnicka wybrał kongres dożywotnim prezydentem honorowym w zarządzie centralnym i Radzie patrji.

8. S ą d y p r z y s i ę g ł y c h ."Jaunakas Zinas" /Nr.59/: Komisja przy M-stwie Sprawiedliwości przygotowuje projekt ustawy o wprowadzeniu przysięgłych w sądach łotewskich. Przysięgli braliby udział w sprawie wraz z sędziami.

9. A r e s z t o w a n i a p o s ł a n a s e j m M i e z i s a ."Jaunakas Zinas" /Nr.60/: W pobliżu stacji Żilupy przy granicy sowieckiej aresztowany został przybyły z Rosji Sowieckiej poseł na sejm łotewski Miezis, który potajemnie bawił w ZSRR w ciągu miesiąca.

10. Z w i ą z e k ł o t e w s k i c h k u p c ó w l e ś n y c h ."Pehdeja Brihdi" /Nr.60/: Związek łotewskich kupców leśnych wysunął projekt założenia syndykatu dla eksploatacji lasów państwowych. Syndykat mógłby na ten cel uzyskać pożyczkę w wys.100 tys.funtów szterlingów w łotewskim banku akcyjnym. W tej sprawie zostanie rządowi przedłożony memorjał.

11. Z p r a c r z ą d u ."Pehdeja Brihdi" /Nr.60/: 14 b.m.Gabinet Ministrów zmniejszył nieco ceny buraków cukrowych /z 5 łatów na 4,75 łt. za 100 kilo/.

ESTONJA.Kronika: 1.P o l i t y k a r z ą d u w u j ę c i u "K a j a". "Kaja"/pismo bloku rolniczego/: Wszystkie kraje energicznie zwalczają kryzys. Estonja odbiega jednak od tego, gdyż zbyt silnie rozwinięte jest w niej partyjnictwo.

2. S p r a w a m a ł y c h p a r t y j w p a r l a m e n c i e ."Maaleht": Projekt posła gen.Sootsa, według którego w parlamencie mogą być reprezentowane tylko partje liczące conajmniej 3-ch posłów jest sprzeczny z konstytucją, zwłaszcza, że nie ma dotyczyć mniejszości narodowych.

3.H o ł d ł o t e w s k o - e s t o ń s k i d l a B r i a n d'a. "Waba Maa" /Nr.63/: Posłowie Estonji i Łotwy Pusta i Szumans złożyli na grobie Briand'a wspólny wieniec, składając w ten sposób hołd mężowi stanu, dzięki któremu aljanci uznali w swoim czasie Estonję de iure.

4. D o k o ł a o d z k o d o w a n i a z a w y w ł a s z c z o n e m a j ą t k i .Rząd estoński wpłacił 14 b.m.250 tys. koron, jako pierwszą ratę odszkodowania za wywłaszczone majątki.

5. S t o s u n k i e s t o ń s k o - m a n d ż u r s k i e . "Paewaleht" /Nr.74/: Rząd estoński otrzymał depeszę od mandżurskiego ministra Spraw Zagranicznych Hzieh Chieh Sjih, zawiadomiającą o o powstaniu państwa Mandżurskiego i wyrażającą nadzieję, że między obu państwami zostaną nawiązane stosunki.

6. S p r a w a d y w i d e n d y B a n k u E s t o ń s k i e g o ."Revalsche Ztg." /Nr.59/: Bank Estoński nie zamierza w r.b. wypłacić swoim akcjonarjuszom dywidendy, gdyż cały czysty dochód ma być użyty na pokrycie strat powstałych z powodu spadku funta angielskiego.

---

7. D y m i s j a a d m i r a ł a S a l z a ."Waba Maa"/Nr.63/: Długoletni szef marynarki estoński admirał baron Salza podał się do dymisji ze względów zdrowotnych. Na jego miejsce ma być mianowany kapitan Srentza.

8. S a m o b ó j s t w o d y r e k t o r a f a b r y k i z a p a ł e k ."Revalsche Ztg." /Nr.61/: W miejscowości Paide odebrał sobie życie dyrektor tamtejszej fabryki zapałczanej Joan Margus. Przyczyna - trudności finansowe.

9. E s t o ń s k i b i l a n s h a n d l o w y w l u t y m. "R ev.Ztg." /Nr.60/: W lutym r.b. eksport estoński wynosił 3,1 milj.koron, import zaś - 2,35 milj.koron. Saldo dodatnie wynosi więc 750 tys.koron. W lutym r.ub. saldo było ujemne i wynosiło 100 tys.koron.

10. P o w r ó t m i n i s t r a T e n n i s o n a ."Rev.Ztg." /Nr.60/: W dn.14 b.m. powrócił z Genewy minister Spraw Zagr. T ennison.

11. R e d u k c j a u p o s a ż e ń u r z ę d n i c z y c h. "Rev.Ztg."/Nr.60/:M-stwo Gospodarstwa opracowało projekt ustawy, według której urzędnikom państwowym i samorządowym nie wolno będzie piastować kilku urzędów. Uregulowana również będzie sprawa zatrudnionych małżeństw oraz zamożnych urzędników . Djety i koszta podróżne mają być zmniejszone od 15 do 20%.

12. G o s p o d a r k a e s t o ń s k a . ."Rev.Ztg."/Nr.61/: Minister Gospodarki krajowej zreferował ostatnio w parlamencie budżet ministerstwa. Wyniesie on 73.191.401 koron dochodów oraz 74.423.601 koron wydatków. Naogół rolnictwo estońskie ogromnie ucierpiało wskutek ogólnego spadku cen produktów rolnych. Wartość produkcji rolnej w Estonji wynosiła w 1929-30 r. 223 milj.koron, zaś w 1931-32 zaledwie 140 milj.koron. W tym samym stosunku ucierpiały dochody rolników. Wartość produkcji, rolnej, która się dostała na rynek wynosiła w 1929-30 r.117 milj.koron, zaś w 1931-32 r.tylko 74 milj.koron.Wzrastająca konkurencja na rynkach zbytu, które się stale kurczą, odbija się ujemnie na cenach i na produkcji estońskiej, co może spowodować zmniejszenie się zdolności produkcyjnej rolnictwa. Należy temu wszelkiemi sposobami przeciwdziałać. Ilość bydła zwiększyła się z 416 tys.sztuk do 428 tys.szt. Produkcja mleka nieznacznie się zmniejszyła. Eksport masła zmniejszył się o 23%. Ze względu na konkurencję zagraniczną, należy dążyć do podniesienia gatunku masła. Handel zagraniczny stabilizuje się. Bilans w lutym wykazał dodatnie saldo 750 tys.koron. Obecnie 60% ~~xxxxxx~~ importu zmonopolizowano. Import 15% towarów zupełnie ustał, zaś 27% silnie się ograniczył.

Przemysł tekstylny i skórniczy wykazują ożywienie, podobnież jak przemysł chemiczny, szklany i cementowy dzięki ograniczeniom importowym.

Pokrycie Banku Estońskiego stale wzrasta i wynosiło: 31.XII.1931 r.43,1%, 31.I.1932 r.44,95%, 1.III.1932 r.44,6%, 7.III.32 r.45,18%, Wkłady w bankach prywatnych nieco się zmniejszyły.

Dla złagodzenia sytuacji bezrobotnych należy skierować ich na wieś. W sprawie bezrobotnej inteligencji rząd wydał rozporządzenia zabraniające skupiania kilku urzędów w jednych rękach oraz zatrudniania małżeństw.

---§---

o

87